

ИЗХ. №: 251-06.08.2018

ДО:

Г-Н ИВАН ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

КОПИЕ ДО:

Г-Н ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА

МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Г-Н ДЕЛЯН ДОБРЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЕНЕРГЕТИКА В НС

Относно: Проект на Правила за изменение на Правилата за търговия с електрическа енергия

Уважаеми г-н Иванов,

В законоустановения срок, изпращаме становище на БФИЕК във връзка с Проект на Правила за изменение на Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ), предложен от работната група на КЕВР.

Подкрепяме привеждането на ПТЕЕ в съответствие с измененията в Закона за енергетиката. Считаме, че те представляват част от задължителните стъпки по привеждане на подзаконовата нормативна рамка в синхрон с новия модел към пълна либерализация на пазара за електрическа енергия. Приветстваме текстовете, с които се дава още една възможност за увеличаване ликвидността на достъпните количества в рамките на платформите на Българска независима енергийна борса (БНЕБ) и в частност – пълното участие от производителите от ВЕИ и ВЕКП в рамките на организиран борсов пазар. Считаме, че с предложените изменения в модела за участие на ВЕИ в балансиращия пазар са в подкрепа именно повишаване ликвидността на всяка една от платформите на БНЕБ, което ще доведе до повече конкуренция, продукти и пазарно формирани цени.

Относно обезпеченията и заплащането на цена „Задължения към обществото“, БФИЕК изразява следната принципна позиция. Цена „Задължение към обществото“ е призната за публично държавно вземане в чл.36з на Закона за енергетиката. Следва това публично вземане да е дължимо от крайните клиенти директно на Фонд СЕС. Така ще се изолира необходимостта от многократни обезпечения на ЗкО между търговските участници. Не съществува към момента подобна практика за обезпечения/банкови гаранции за публични държавни вземания. Така ще се прекрати прехвърлянето от търговците на

тежестта за рисковия премиум от забавени плащания, чрез ръст на цените, между неизрядни и изрядни клиенти на свободен пазар.

Нещо повече практиката при публичните държавни вземания е, че закъсняване на плащане не води до спиране на дейността на длъжника, както е предвидено за ЗкО и отстраняването на търговски участници от електроенергийния пазар. По-скоро подобни действия към лицензиантите трябва да се предприемат със санкцията на КЕВР. Комисията е органът, който издава, изменя, допълва, спира, прекратява, извършва контрол и отнема лицензии за търговия с електрическа енергия, лицензии за извършване на дейността „разпределение на електрическа енергия“ и „пренос на електрическа енергия“. В конкретния случай не се застрашава физическата и технологичната сигурност на електроенергийната система. В тази връзка – не е разумно отстраняване от пазара за електрическа енергия от ЕСО, който е физическия оператор на пазара, на база забавени плащания на публични вземания към ФСЕС и по искане на ФСЕС.

В допълнение, съгласно цитирания чл. 36ж т. 3 от ЗЕ фактурираните средства от цената и/или компонентата от цена „ЗкО“ се внасят във Фонд СЕС включително от оператор на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи за потребената електрическа енергия за технологични разходи. Считаме, че предвид извършените промени в Закона за енергетиката, съгласно които технологичните разходи ще бъдат закупувани от БНЕБ, действащия механизъм за внасяне на цена „ЗкО“ трябва да бъде подсигурен по недискриминационен начин за всички пазарни участници, включително преносния оператор и ЕРД.

Не на последно място е добре да бъде поставен на дневен ред въпросът, свързан с обезпечаването на видовете рискове на пазара за електрическа енергия посредством различни застрахователни продукти и въвеждане на клирингова къща в рамките на БНЕБ.

Конкретно по текстовете на изменението на Правилата за търговия с електрическа енергия, бихме искали да обърнем внимание на няколко основни момента, по които имаме съображения, коментари и предложения:

I. Предложението на работната група за създаване на нов Чл. 31б).

Коментар: Съгласно предлаганият от работната група текст е регламентирана правната възможност, търговските участници, с изключение на ЕСО и ЕРП да поискат от крайните клиенти обезпечение за задължението за заплащане на цена „ЗкО“ чрез предоставяне на банкова гаранция и/или паричен депозит. Считаме, че предложението за подобен текст е неоснователно, тъй като противоречи на основни принципи на договорното право като „свобода на договаряне“. Този принцип свидетелства за автономията на волята на гражданскоправните субекти, каквито са търговците на електрическа енергия и крайните клиенти. Обезпеченията в една търговска сделка служат за гарантиране изпълнението предмета на тази сделка, и тази им функция е част от съдържанието на търговското правоотноше-

ние. По същество предлаганият текст на чл. 31б ал. 1 не носи никаква правна стойност, тъй като е регламентиран като диспозитивен. С други думи, на всеки търговски участник а priori е ясно, че може да иска регламентирането на всякакви клаузи в своя договор, при наличие на воля от насрещната страна. Притеснителен, обаче, е текстът на чл. 31б ал.2 в който е записано, че : „(2) Отказът за предоставяне на обезпечение по ал. 1 е основание за прекратяване на договора по чл. 11, т. 4 и/или т. 9 и/или т. 10“.

На практика, въпреки че ал. 1 е регламентирана единствено като правна възможност, текстът на ал. 2 изглежда предвижда императивно правни последици, в случай, че крайният клиент откаже да представи обезпечение за цена „ЗкО“. В систематичната им и функционална връзка ал. 2 всъщност е от естество да мотивира всеки един от търговските участници да приложат ал. 1, като стартира масово изискване на банкови гаранции за цена „ЗкО“ от крайните клиенти. В допълнение – в края на изречение първо на ал. 1 е посочено, че търговецът може да изиска банкова гаранция и/или паричен депозит. Считаме, че е налице техническа грешка в записа, тъй като едновременното обезпечение на едно и също задължение посредством както банкова гаранция, така и паричен депозит би противоречало на правната и търговска логика.

Налице е нарушение на още един от основните принципи в гражданското право, а именно „еквивалентност на престациите“, който предполага размяна на блага както от едната, така и от другата договаряща страна по една двустранна сделка. С други думи – в случай, че такъв текст бъде приет, следва да съществува и идентичен в полза крайните клиенти на електрическа енергия, които да имат възможност да изискват обезпечение под формата на банкова гаранция за изпълнение на „доставката на електрическа енергия“. В случай, че търговецът откаже да предостави подобно обезпечение, това действие следва да е основание за прекратяване на договора.

Като допълнение към по-горното и с оглед текста на предлагания нов чл. 31а ал. 1, в който се посочва, че : „*Всички търговски участници, които продават електрическа енергия на крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система на Р България, включително операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи, заплащат на ФСЕС цена за задължения към обществото в левове за MWh консумирана електрическа енергия.*“, не намираме логика защо се поставя разграничение между ЕРП, ЕСО и всички останали търговски участници, съответно и между различните категории крайни клиенти.

Предложение: Предлаганият текст на чл. 31б) ал. 1, ал. 2 и ал. 3 да отпадат.

II. Предложение на работната група за изменение в чл. 68 ал. 2

Коментар: Съгласно предлаганото изменение, ЕСО отстранява от електроенергийния пазар търговци и производители на електрическа енергия, с предизвестие от два работни дни до съответния ЕРП, по искане на ФСЕС съгласно чл. 36ж от ЗЕ.

Посочено е, че ЕСО може да откаже да отстрани производител, в случай че това води или може да доведе до нарушаване сигурността в снабдяването. Считаме, че първо изречение следва да бъде с диспозитивен характер, тъй като в противен случай Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ придобива твърде широко правомощие, чрез „искане“ без реална преценка от ЕСО, един търговец или производител да бъде напълно отстранен от електроенергийния пазар. За сметка на това ЕСО „може“ да откаже да отстрани единствено производител, в случай че това води до нарушаване на сигурността на снабдяването. Считаме, че при подобни обстоятелства няма място за преценка от страна на ЕСО и текстът следва да бъде с императивен характер, като се отнася не само за производител на електрическа енергия, но и за търговец на електрическа енергия. Намираме намаляването на срока от три на два работни дни за крайно.

Предложение: текстът на ал. 2 да придобие следния вид: *(2) Независимият преносен оператор може да отстрани от електроенергийния пазар търговци и производители на електрическа енергия с предизвестие от три работни дни до съответния оператор на електроразпределителна мрежа, доставчик от последна инстанция, координатор на балансираща група и координатор с общ финансов съгласен по искане на ФСЕС съгласно чл. 36ж от ЗЕ. Независимият преносен оператор отказва да отстрани производител или търговец от електроенергийния пазар, в случай че отстраняването води или може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването.*

III. Предложение на работната група за нова ал. 5 в чл. 104г

Коментар: Предлаганият текст регламентира специфично „правомощие“ на търговец на електрическа енергия, който след прекратяване на правоотношението му с краен клиент, „има право да поиска“ временно преустановяване на снабдяването му от друг търговец на електрическа енергия, който на свой ред има договор със същия краен клиент. Считаме, че отново е налице противоречие с основни принципи в договорното право. Текстът не е прецизиран. Не е ясно какво означава „след смяна на доставчик“, но в случай че става въпрос за прекратен договор за доставка на електрическа енергия, и сключен нов такъв, е налице основен въпрос – каква роля има този търговец на електрическа енергия, с който договорът е прекратен, в съвсем отделно договорно правоотношение, с нов доставчик. Съгласно чл. 8 от ЗЗД: *„Договорът е съглашение между две или повече лица, за да се създаде, уреди или унищожи една правна връзка между тях. Лицата се ползват от правата си, за да задоволяват своите интереси.“* Предлаганият текст противоречи на основна правна логика, тъй като „предходния“ доставчик няма никакво основание да черпи права и задължения от правоотношение по което не е страна. По какъв правен способ се пренасят последиците от неизпълнение на едно задължение върху друго, съвсем отделно такова? В тази хипотеза не е ясно в какво правно положение е търговецът на електрическа енергия, с който клиентът

има действащ договор. Каква отговорност носят и „предходният“ и действащият доставчик за вреди пред крайния клиент ? Кой ще упражнява контрол за прилагането на тази разпоредба ? Липсват разпоредби относно срокове и начин на възстановяване на хранването. Подобни текстове са от естество да доведат до злоупотреби, изкривявания в търговския оборот, както и да бъдат тълкувани превратно, което от своя страна да доведе до редица иски и производства пред органите на съдебната власт. В т. 2 от глава III на Закона за задълженията и договорите са разписани всички хипотези и форми на неизпълнение и възможностите за защита на кредитора. Смятаме, че в допълнение на това страните могат да се позоват на свободата си на договаряне и да включат всякакви клаузи, които не противоречат на закона и добрите нрави в своите договори, без необходимост от изричното им разписване в законовата и подзаконова нормативна рамка, което да предизвика аномалии в гражданския и търговски оборот.

Предложение: текстът на чл. 104г ал. 5 да отпадне.

С уважение,

Константин Делишевков
Изпълнителен директор
Член на УС
БФИЕК